

Українська мова

7 клас

Узагальнення та систематизація вивченого з теми «Прислівник»

Мета уроку:

- ▶ повторити і закріпити відомості про прислівник;
- ▶ розвивати вміння визначати в реченні прислівники, їх морфологічні ознаки;
- ▶ утворювати ступені порівняння;
- ▶ удосконалювати правописні навички;
- ▶ виховувати любов до рідної мови.

Бліц – опитування

1. До яких частин мови належить прислівник?

До самотійних

2. Чим відрізняється прислівник від інших самотійних частин мови?

Незмінна частина мови

3. А що означає незмінна частина мови?

Не має ні роду, ні числа, ні часу, ні виду

4. На які групи за значенням поділяються прислівники ?

Якісно - означальні, кількісно-означальні, способу дії, обставинні

5. Які прислівники утворюють ступені порівняння ?

Якісно - означальні

Бліц – опитування

6. Які ступені порівняння можна утворити від прислівників?

Вищий і найвищий

7. Яка синтаксична роль прислівника?

Обставина, означення, присудок

8. Яким членом речення виступає найчастіше прислівник?

Обставиною

9. Пригадайте, на які питання відповідають прислівники?

Як ? Де? Коли? Куди? Чому? Навіщо? ...

10. Якими способами творяться прислівники?

► Суфіксальним, префіксальним, префіксально-суфіксальним, складання повнозначних слів чи їхніх основ, перехід з інших частин мови

Означає ознаку дії,
ознаку предмета,
ознаку іншої
ознаки

Синтаксична роль:
обставина,
присудок,
означення

**Прислівник
як
самостійна
частина мови**

Ступені
порівняння:
вищий і
найвищий
(проста і складена
форма)

Не змінюється

Як? Де? Куди?
Коли? Чому? Яким
способом? З якою
метою?

Розряди за значенням:
якісно-означальні,
кількісно-означальні,
способу дії, місця,
часу, причини, мети

Розбір прислівника як частини мови

1. Слово. Частина мови.
2. Розряд за значенням.
3. Ступінь порівняння (якщо є).
4. Синтаксична роль.

Зразок усного розбору

Повторив **повільніше** (М. Ковалевська).

Повільніше — прислівник; означає спосіб дії: повторив (я к?) повільніше. Це проста форма вищого ступеня порівняння; утворений за допомогою суфікса -іш. У реченні є обставиною.

Зразок письмового розбору

Повільніше — присл., повторив (я к?) повільніше — спосіб дії; незм.; прост. ф. вищого ступ. порівн.; обстав.

Завдання: запишіть речення, розберіть виділені прислівники як частину мови.

Птахи *дуже* страждають *взимку* від холоду і голоду.

Дуже — присл., страждають (якою мірою?) дуже — кількісно-означальний; незм.; обстав.

Взимку — присл., страждають (коли?) взимку — час дії; незм.; обстав.

Написання прислівників через дефіс

Після префікса по-, якщо прислівник має суфікси -е, -и, -ому, -ему (-єму)	У складних прислівниках після будь-, невідь-, казна-, бозна-, хтозна-	У складних прислівниках перед -небудь, -таки, -то	При складанні однакових чи близьких за змістом слів
По-братськи, по-друге, по- твоєму, по- третє, по-доброму, по-українськи	Будь-коли, хтозна-де, казна-куди, хтозна-як, казна- звідки, будь-як	Як-небудь, навіщо- таки, десь- то, так-то, як-от, де- таки	Далеко-далеко, тихо-тихо, ледве-ледве, мало-помалу, тихо-мирно

Написання прислівників разом

Прислівники, утворені за допомогою префіксів прийменникового походження від різних частин мови	Прислівники, утворені сполученням кількох прийменників із будь-якою частиною мови	Прислівники, утворені злиттям кількох основ	Прислівники, утворені за допомогою часток <i>аби-, ані-, де-, чи-, що-, як-, -сь</i>
• Віднині • Довіку • Згарячу • Удвоє • Внічию	• Вдосвіта • Завдовжки • Навздогін • Попідтинн ю • Наосліп	• Ліворуч • Мимоволі • Тимчасово • Чимдуж • Стрімголов	• Абияк • Анітрохи • Чимало • Щодня • Якнайдовше

Написання прислівникових сполучень

1. Прислівникові сполучення іменника та прийменника, що сприймаються як прислівники	без кінця, до речі, з радості, з горя, на щастя, рік у рік, день у день, раз у раз, з боку на бік тощо
2.Прислівникові сполучення слів у формах називного й орудного відмінків однини	кінець кінцем, один одним, сама самотою
3. Прислівникові сполучення прийменника та прикметника	в основному, в цілому та ін.
4. Сполучення прийменника <i>по</i> та збірного числівника	по двоє, по троє

Розподільний диктант

Подані слова записати у три колонки залежно від написання:

1) разом 2) окремо 3) через дефіс

На..багато, у..сні, з..верху, без..вісти, врешті..решт,
по..весняному, по..англійськи, не..як..слід,
по..жіночому, по..біч, з..гарячу, на..живо, на..відмінно,
так..сяк, з..замолоду, на..славу, по..естонському,
до..нині.

Якщо правильно записати слова, то, підкресливши третю літеру від початку кожного прислівника, можна прочитати початок афоризму Григорія Сковороди: «**.., навіть найлегше**»

Орфографічний практикум

Спишіть, розкриваючи дужки, позначте орфограму.

Повернусь (не)вдовзі; ніде (не)видно; сказав
(не)голосно; усміхався (не)щиро, а улесливо;
просився (не)терпляче; зацікавився (не)нароком;
плив (не)повільно, а швидко; усміхнувся (не)щиро;
запам'ятав (не)багато; світилося (не)тьмяно, а яскраво.

Перевір себе

Повернувся невдовзі; ніде не видно; сказав
неголосно; усміхався не щиро, а улесливо;
просився нетерпляче; зацікавився ненароком; плив
не повільно, а швидко; усміхнувся нещиро;
запам'ятав небагато; світилося не тьмяно, а
яскраво.

Букви *н* та *nn* у прислівниках

Н

У прислівниках,
утворених від
прикметників із *н*:
слухняний-слухняно

У прислівниках,
утворених від
пасивних
дієприкметників:
полегшено, виконано

nn

У прислівниках,
утворених від
прикметників із *nn*:
сонно, неказанно

Пишуть у прислівниках:
зрання, спросоння,
попідтинню, навмання,
попідвіконню, востаннє

Розсипанка

Завдання: з поданих прислівників випишіть тільки ті, що пишуться з *НН*.

Зра..я, тьмя..о, сумлі..о, щіль..о, сум..о,
зако..о, попідвіко..ю, піднесе..о, спросо..я,
дослів..о, навма..я, невпи..о.

ПЕРЕВІР

Зрання, сумлінно, законно, попідвіконню,
спросоння, навмання, невпинно.

Лінгвістична гра «Одним словом»

Замініть сполучення слів одним
словом - прислівником

З почуттям подяки, з готовністю віддячити
вдячно

Ручним способом, без використання механізмів
вручну

Охоче, із задоволенням
залюбки

Догори обличчям
горілиць

Зігнувши ноги в колінах і тримаючись на пальцях
навпочіпки

Дуже розсердитися
спересердя

Вправа “Фразеологічні забавки”

Підібрати до прислівника відповідний за значенням фразеологізм

1 **Несподівано**

2 **Ніколи**

3 **Легко**

4 **Давно**

5 **Далеко**

6 **Як-небудь**

7 **Дуже уважно**

8 **Невідомо, як
буде**

2 **Коли рак на горі свисне**

5 **Де Макар телят не пас**

8 **Вилами по воді писано**

1 **Як грім з ясного неба**

3 **Як собаці муху з’їсти**

4 **За царя Гороха**

6 **П’яте через десяте**

7 **Від букви до букви**

Творення ступенів порівняння

Вищий ступінь	Проста форма	використовуємо суфікси -ш-, -іш-	холодно - холодні ше , глибоко - глибо ше
	Складена форма	додаємо слова більш, менш до звичайної форми прислівника	більш холодно, менш глибоко
Найвищий ступінь	Проста форма	додаємо префікс най- (для підсилення що-, як-) до прислівника простої форми вищого ступеня	най холодніше, най глибше, щонай холодніше, якнай глибше
	Складена форма	додаємо слова найбільш, найменш до звичайної форми прислівника	найбільш холодно, найменш глибоко

Творче конструювання

Від поданих прислівників утворіть ступені порівняння

Близько, дорого, тепло

Близько – ближче, найближче, якнайближче, щонайближче, найбільш близько.

Дорого – дорожче, найдорожче, якнайдорожче, щонайдорожче, найбільш дорого.

Тепло – тепліше, найтепліше, щонайтепліше, якнайтепліше, найбільш тепло.

Складання сенкану

Прислівник

Самостійний, незмінний

Означає, відповідає, залежить

Має ступені порівняння

Чудово

Рефлексія

Сміється сонце як? – **ласкаво**,
Мандрує небом **величаво**,
А небо голубіє **дивно**,
Пливуть хмарини **тихо, мрійно**.
Лунає рідна мова **чисто**,
А кожне слово – **урочисто**,
Земля стрічає нас **святково**,
Сміються зорі **загадково**.
Сади цвітуть коли? – **весною**.
Улітку трав моря шовкові,
А **восени** врожай збирають,
Узимку снігу всі чекають.
Прислівників багато в мові,
І всі яскраві, всі чудові.

Домашнє завдання

- ▶ 1. Повторіть тему «Прислівник».
- ▶ 2. Напишіть вільне есе (6-8 речень) на тему «Прекрасне в моєму житті», використовуючи прислівники.

**Дякую за урок! Бажаю
всім добра, успіхів, нових
знань і відкриттів.
Будьте наполегливими, і у
вас усе вийде!**

